

Hekimlikte dünden bugüne

Dr. Ahmet Yayıoğlu*
(1925-1989)

Ülkemizde dünün hekimleri tarih boyu hem bu yüce milletin fertleri olarak ana davalarda, hem de bu ülkede zor şartlar altında yetişmiş bir mesleğin mensubu olarak sağlık konularında, zevkle, heyecanla, özveri ile olağanüstü hizmetler vermiştir. Ülke için gerektiğinde kahramanlık ve vatanseverlik örnekleri verirken, mesleğin her türlü zahmetlerine de bıkmadan, usanmadan göğüs germişler; elverişsiz şartlarda bile görevlerini başarı ile sürdürmüşlerdir. Daha da önemlisi bir taraftan da meslekî gelişmeleri aralıksız izleme ve uygulamaları sayesinde, Türk Hekimliğinin belirli bir yere gelmesinde gayret sarfetmişlerdir. Bütün bu hizmetlerin ifasında sağlık hizmetlerinin en kalitelisini vermek, hekim onurunu her türlü kaygının üstünde tutmak parolasında asla taviz kabul etmemişlerdir. Bu yüzden dünyada ve ülkede Türk Hekimlerinin saygın bir yeri olmuştur. Nitekim Ulu Önder Atatürk'ün bile iltifatlarına mazhar olmuşlardır.

Cumhuriyetin ilk yıllarından beri çok sınırlı sayı ve imkânlarla da olsa meslekî şevk, heyecan, istek ve arzu ile hizmetin daha iyisini vermek ve meslekte daha iyi yetişmek gayreti ile yurt dışı temaslarını da sürdürmüşlerdir. Kendilerinin yetişmesinde emeği geçenlere saygılı olmuşlar, minnet duymuşlar onların yolunda olarak müessesenin devamlılığını sağlamışlardır. Ancak hiçbir zaman meslekî açıdan daha ileride olabilmek çabasını ihmal etmemişlerdir. Bu sebeplerden ötürü de günümüze kadar Türk Hekimliği ve Türk Cerrahisi hep gelişme göstermiş ve grafik beklenen yükseliş noktasını hedeflemiştir. Ancak son yıllarda grafiğin aynı yükselişi gösterdiğini ifade etmek güçtür. Hatta yükselmek şöyle dursun, duraklama göstermektedir.

Nedenlerini şöyle sıralamak mümkündür.

1- Yarının hekimi daha öğrencilik döneminde, ya yetersiz eğitim ve öğretim görmekte ya da kapasitesinin çok üstünde öğrenci alan fakültelerde sıkışıp kalmaktadır.

Rastgele açılmış tıp fakültelerinde, üniversite giriş imtihanlarında en yüksek puan alarak fakültelelere girmiş kıymetler harcanıp gitmektedir.

2- Bugünün hekimi mezuniyet sonrası, hayalinde canlandırdığı hizmeti verememenin üzüntü ve hayal kırıklığını yaşamaktadır. Hatta mecburi hizmet mesleğin bir ölçüde heba olmuş kıymetli zamanıdır. Çünkü pratik olarak sağlık sorunun çözümüne geçerli bir katkısı olmamaktadır.

* Ulusal Cerrahi Derneği Kurucu Başkanı

3- Öğretim süresi dört yıl olan diğer fakültelerdeki çalışma günleri dikkate alındığında; Tıp Fakültelerindeki öğrenim süresini 8 yıl olarak hesap etmek gerekir. Çünkü tıp fakültelerinde 20 Eylül'de öğretim başlamakta Şubat ayında 15 gün tatil yapılmakta, Temmuz ayı sonuna kadar öğretim devam etmektedir. Tıp Fakültelerinde böyle uzun ve zor bir eğitim yapılmış olmasına rağmen hekimler kısa dönem askerlik de yapamamaktadırlar. İhtisas yapabilmek ayrı bir şans ve fedakarlık istemektedir. İhtisas sonrası zorunlu hizmet tekrar mesleğe bağlılığı olumsuz yönde etkilemektedir. Bir meslek mensuplarının diğerlerinden farklı olarak dört yıllık bir zorunlu hizmet yapması acaba mevcut anayasamızla nasıl bağdaşmaktadır.

4- İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullarda, bir hekimin kendi imkanları ile yurt dışı temasları fevkalade sınırlı olmaktadır. Aslında mezuniyet sonrası yeterli ve sistemli

eğitim yapamayanlar için, yurt dışı temaslarının ne denli yetiştirici olduğu meydandadır. Ama maalesef hekimin içinde bulunduğu durum buna da elvermemektedir.

5- Hastanelerde özellikle fakülte hastanelerinde hekimin rahat çalışabilme olanakları yoktur. Modern tıbbi teknolojinin gerekleri yerine getirilememektedir. Hergün hekim türlü yokluklar nedeni ile mesleki eziyet çekmektedir.

6- Bütün bunlardan daha da önemlisi bilhassa üniversite hastanelerinde huzursuzluk ve güvencesizlik hekimleri adeta sarsmaktadır.

Bu yukarıda sayılanlar sanki yetmiyormuş gibi toplumda; hekimin gücü ve imkanı dışındaki olaylardan ötürü hekim sorumlu tutulmak istenmekte ve her fırsatta eleştirilmektedir. Bu manevi sarsıntı hekimin tüm şevkini kırmakta, yeni mezunlar dahil geleceğe yönelik acı bir endişe duyulmaktadır.

Diğer taraftan açık söylemek gerekirse uzun yıllardan beri ülkem-

izde ne sağlık sorunlarına ne de hekimlerin sorunlarına ciddi olarak eğilen, önemli bir dava olarak ele alan, takip eden bir yetkili kurum ya da kuruluş ortada görülmemektedir. Tıbbî teknolojinin öylesine çok gelişmiş ve değişmiş olmasına rağmen bugün hala ülkemizde 1923-1926-1932 yıllarında yasalaşan sağlıkla ilgili yasalar yürürlüktedir. Ülkenin tüm sağlık sorunlarının, her büyük köyde bir-iki hekim bulundurarak halledilebileceğine ve bunun için de yılda 5000 hekim yetiştirilmesinin gereğine inanan uygulama, tüm sağlık sorunlarına ve hekimliğe indirilen en büyük darbedir. Gerçek durumu elbette zaman gösterecektir. Ancak biz hekimlerin her gün yaşadığı, içinde bulunduğu temel bir prensip vardır. Teşhis yanlışsa tedavi mümkün olamaz. Sağlık ve hekimlikle ilgili sorunların hiç olmazsa gündeme gelebilmesi için de teşhisin doğru konması gerekmektedir.

** Ulusal Cerrahi Derneği'nin Kurucusu ve Başkanı Merhum Hocamız Prof. Dr. Ahmet Yayıoğlu'nun 1985 yılında Ulusal Cerrahi Dergisi'nin ilk sayısında yayımlanan ve bugün için geçerliliğini koruyan yazısı.*